

MUZICĂ ȚIGĂRĂ nasteră viață
CER INIMĂ NĂDEJDE iubire
UMINĂ ODIHNĂ
mormânt SÂNGE ÎMPIINIRE
MIERE CEA
C:U

A.D. 2020

Arcul limbii române

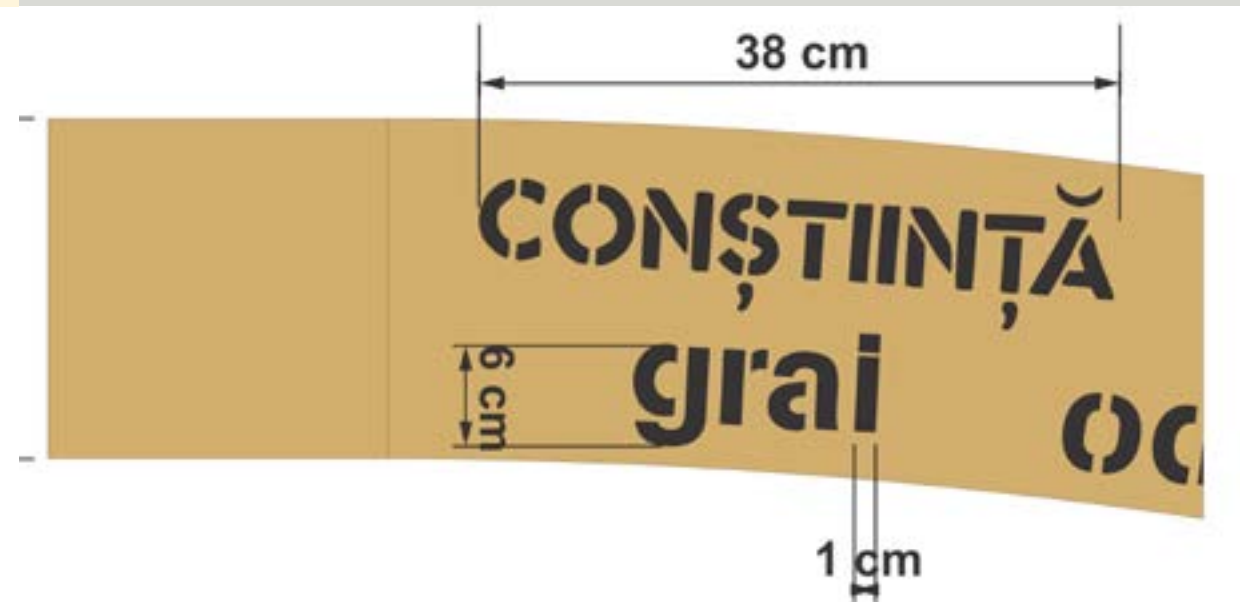
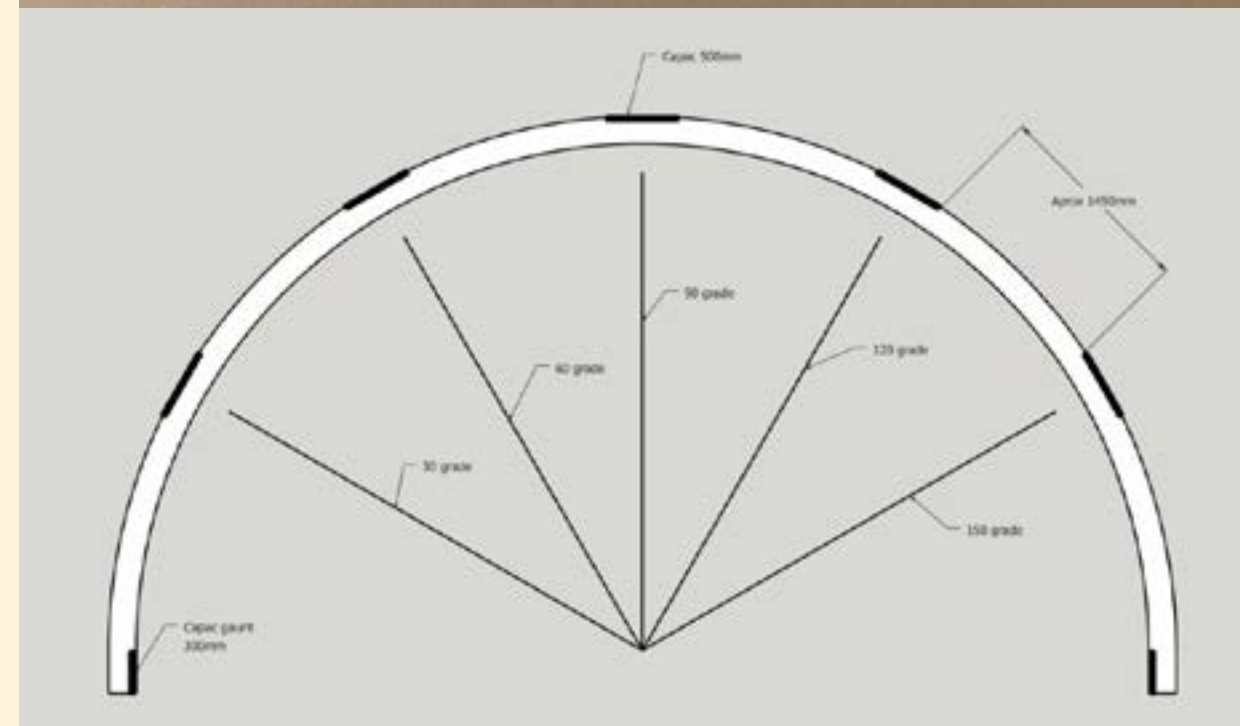
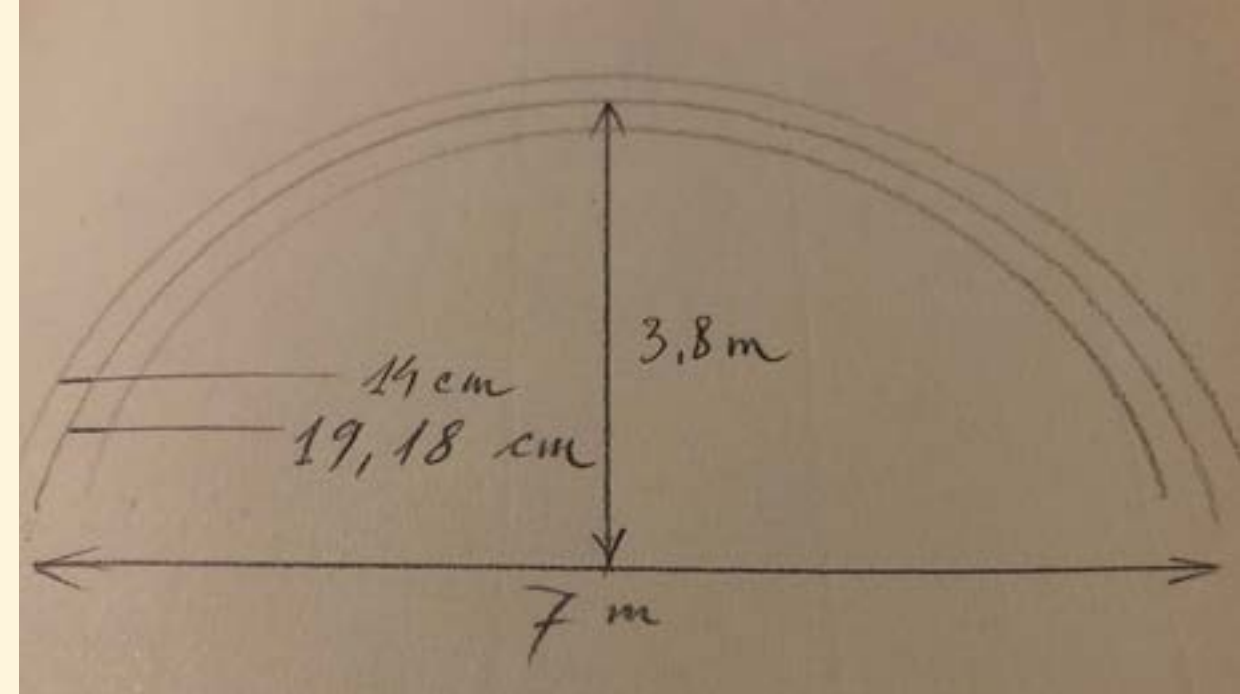
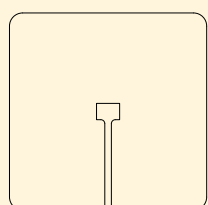
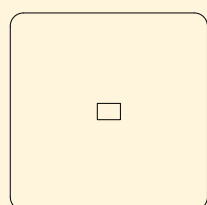
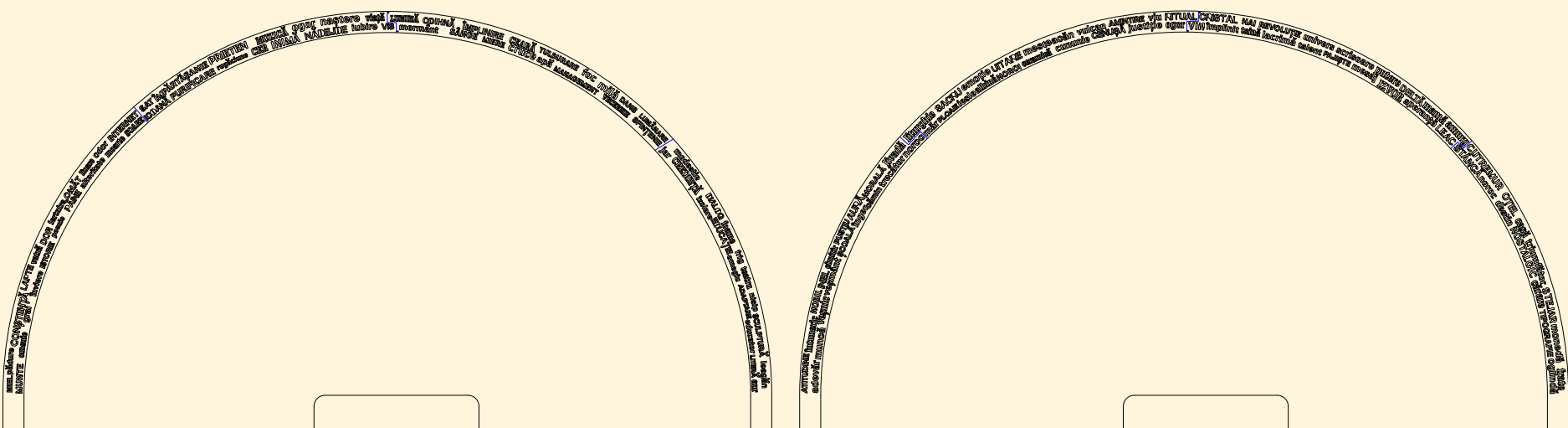
Liviu Mocan
sculptor

Arcul limbii române

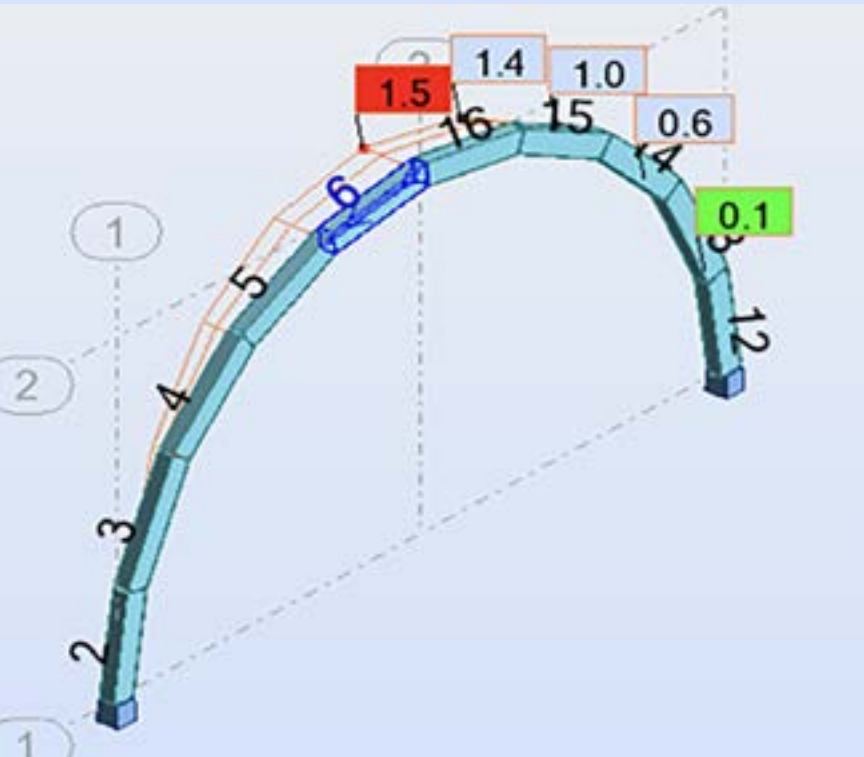
Liviu Mocan
sculptor

dor, grai, odor, iubire, omenie, iertuire, linare, moarte, salubritate/salubrizare, zare, muzică, viață, înviere, poezie, alteritate, mesteacăn, justiție/justițiar/jurisprudență, munte, celeritate, adorație, icoană, rugăciune, lapte, pâine, anafură, împărtășanie, vis, împlinire, odihnă/hodină, umblătură, uitătură, talent/talant, aur, smirnă, tămâie, marianic, sicomor, argint, izvor, străbun, mamă/mumă, părinte/padre/padrisime, pregustare, prânzișor, prezvie, sân, urcare, uger, vară/vărat/vărat, casă/acasă/căsnicie, cărare, cale, drum, amurg, frate, nemurele, veșnicie, miel, sfințenie, lumânare, lumină, ceară, cer, credință, întuneric, anahoret, vecernie, cruce, cimitir/țintirim, livadă, purificare, mormânt, apă, liturgic/aliturgic/liturghie, foc, flacăra, jar, inimă, sânge, miere, albină, ceramică, tulburare, management, internet, prepuielnic, naștere, vatră, ogor, proprietate, putere, presimțire, taină/tainic, tăinuire, guvernare, sfială, nădejde/speranță, dans, soare/însorire, milă/milostenie/milostivire/milos/milog, duioșie, triumfător, legănare/leagăn, malign, leac, administrație/administrator/administrare, vijelie, cutremur, nostalgic/nostalgie, inundație, stejar, melancolie/melancolic, nobil, trufanda, veșmânt/vestimentație/vestiar, înger, vreme/vremelnic/vremuire/vremelnicie, trecător, râu, fluviu, măr, derea, iesle, vulcan, lavă, măgar, vin, viu, publicitate, rating, ierburi, bolid, univers/universal/universitate, laptop, conversație, biserică, mesaj, nuc, averse, ninsoare, scrisoare/răvaș, samovar, lotru, amărândos/amarnic/amar, noroc, destin, plâns, lacrimă, fântână, sete/însetat/secetos, nuntă, cununie, miri, robot, inel, aură, nombrilist/nombrist, design, reabilitare, glamour, monden/modern/modernitate, piatră/arheologic, binecuvântare, mântuire, retrograd, arogant, agheazmă/aghezmuire, cenușă, rouă, răsură, abanos, mahon, gorun, arhetip, martor, sacrilegiu, pieziș, amiezi/nămiezi, mister/netrebnicie, crisalidă, curcubeu, bufon, dictator, contemplare, miracol, mirare, uimire, foșnet, chihlimbar, îndurare, nufăr, adânc, ocrotire, năzuos, înseninare, ritual, atrofiere, cristal, ochi, tranziție, atingere, absență, colind, agonizare, înstrăinat/înstrăinare, însingurat/însingurare, zădărnice, athanor, otravă, potir, gând/îngândurat/prag, amin, naufragiu, îndoială, fărâmițare/grâu, sfâșiere, împerecheat/desperecheat, păcat/ceață/negură, selfie, scris/scriere, cuantum/cuantic, seară/însurare, amurg/amurgire, iris, interfață, alăptat/alăptare, adaptat/adaptare, frig, foame, calomnie, izolare, atitudine, zăpadă/omăt/nea, dialog, sculptură/sculptat/sculptor, școală/școlar, învățător/educator, alfabetizare, morală, fereastră, chirpici, paie, fân, comitet, brigadă, pustie, bibliotecă, nisip, **Cuvintele românești selecționate** bal, ploaie, noroi, etnomuzicolog, omagiu, crâmpei, modestie, sat, amintire, prietenie/prieten, pieziș, stereotipie, nai, evaziune, mită, corupție/anticorupție, pădure, leuștean, educație, migrant, revoluție, pietrar, poeni, pajiște, stepă, prigorie, deltă, stână, stâncă, oțel, alamă, inox/inoxidabil, mendebil, editură/editare, tipografie, oglindă/oglindire/luciu, literă, telefon/telecomunicații, monedă, adevăr, muncitor, minciună, cămin, bengos, tunat, campion, stil, istovit, noroc, emoție, piar,

Arcul limbii române
Procesul de creație

COD: EN 1993-1:2005/AC:2009, Eurocode 3: Design of steel structures.
TIP ANALIZA: Verificare element

Materializare la Megatitan: debitări cu laser, virolări, suduri, șlefuir

Iluminare la Gadget Audio

Atât, un Curcubeu

Liviu Mocan nu mai este demult un sculptor care imaginează forme, care face obiecte și care dizlocă volume de aer dintr-o pornire invazivă care vine din memoria profundă și din instinctul nostru primar de ființe teritoriale. El și-a înfrânt toate vanitățile de artist și s-a împăcat senin cu limitele insurmontabile pe care le presupun și le poartă cu sine toate mediile de comunicare. Pariul lui major, în această ipostază nouă și greu de înțeles dintr-o singură privire, nu mai este lupta cu materia, spargerea blocadelor pe care le impune amorful, depășirea limitărilor exterioare și lăuntrice, într-un cuvânt, eliminarea adversităților, ci, dimpotrivă, concilierea largă, împăcarea contrariilor și restabilirea tuturor echilibrelor pierdute.

Sculptura de altadată, arogantă și suficientă sieși, dependentă de materie, de masă, și abuzivă în relație cu spațiul, a devenit, în imaginarul și, mai ales, în practica lui Liviu Mocan, o prezență neobișnuită, mai mult un cod decât o formă densă, mai mult un indicator pentru ceea ce se ascunde în transparența ei decât un vehicul exterior care te duce spre altceva decât propria realitate. Ea nu mai dizlocă acum un volum de aer, nu suprimă spațiul pentru a-i lua locul, ci este spațiul însuși, este chiar locul firesc în care devin posibile intersecțiile, întâlnirile și fuziunile.

Arcul limbii române este exact ceea ce spune sau, mai curând, mărturisește a fi, adică un arc, un curcubeu, un semn imponderabil prin care străbate lumina, lumina textului, a cuvântului, a semnului, a limbii, dar și lumina cealaltă, unda, energia, cuanta, cea care conține totul, întregul spectru, precum și lumina spiritului, cea care pornește din decupajul materiei, din golul semnificativ, pentru ca apoi, în mod paradoxal, să devină un plin desăvârșit, adică plinul Harului, cel care umple totul și nu dizlocă nimic.

În aceste condiții, o întrebare se naște de la sine: și unde este, de fapt, sculptura lui Liviu Mocan? Răspunsul este unul ușor de formulat, dar destul de greu de înțeles într-o ordine previzibilă: ea este exclusiv una interioară, o simplă construcție mentală care proiectează în afară doar un semn al cărui singur scop este acela de a dezvălui un sens; fără un motiv exterior, fără formă și fără aroganța materiei în plină criză de narcisism.

Pavel Șușară
critic de artă

Vernisaj *Arcul limbii române*
4 octombrie, A.D. 2020

Ansamblul de corni
al Academiei de Muzică George Dima

Pavel Șușară

Marius Radu,

Liviu Mocan

Sebastian Țună

Andra Purdea

Elogiul limbii române

Arcul limbii române, operă artistică a maestrului Liviu Mocan, este un elogiu adus limbii române, cu mijloacele unui talent plastic ieșit din comun. Pentru autor, limba română este efigia cea mai pregnantă a românilor.

Limba este ca un organism viu care se naște, crește, se dezvoltă, îmbătrânește și moare odată cu poporul care a creat-o și căruia i-a servit ca mijloc de comunicare. De aceea, vorbim de limbi vii și de limbi moarte. A noastră este vie și oricât de contaminată este cu neologisme, cu barbarisme, cu hiperurbanisme, cu prescurtări sau cu SMS-uri năstrușnice, nu trebuie să ne temem. Limba română are puterea de a rămâne ea însăși în ciuda variatelor influențe.

Nu poți fi român dacă nu vorbești românește, deși poți vorbi românește fără să fii român. În ciuda unor elucubrații născute din prea multă iubire, din rea-voință, din ignoranță sau din dorința de a epata, limba noastră rămâne viața noastră ca popor. Nu există popor pe lumea asta care să nu-și prețuiască, îngrijească și conserve limba. La fel fac ori ar trebui să facă și românii. Faptul că unii s-au plictisit să audă că limba noastră este „ca un fagure de miere” sau că este „limbă sfântă, limba vechilor cazanii” sau că este principala formă de comunicare verbală și scrisă a poporului român, nu ar trebui să ne afecteze prea tare. Azi este mai ușor decât odinioară să te cufunzi în altă limbă, în altă limbă de comunicare. Evident, nu va fi precum limba care vine de la mamă și de la bunică, dar, pentru urmași, se pot schimba și mamele și bunicile. Noi, care „locului ne ținem”, ne-am cultivat limba, am normat-o, i-am stabilit o gramatică și am scos-o în lume. Academia Română, încă de la înființare, s-a îngrijit de corectitudinea limbii și de zestrea ei. În mai bine de un secol, lingviștii români de la Academie au creat Dicționarul Tezaur al Limbii Române, început înainte de 1900 și terminat după anul 2000. Este un monument menit să învingă timpul, în zeci de volume și cu aproape 200 000 de cuvinte, comentate și definite după regulile științei. Mai sunt atlasul lingvistic, colecția de literatură română (în aproape 250 de volume) și câte altele! Prin limba noastră comunicăm și ne prezentăm lumii cu literatura română, adică cu acea pleiadă de lumi recreate de scriitorii români, de la cronicari încoace. În rândul celor 6000-7000 de limbi vii de pe planetă, româna se află – în funcție de mai multe criterii obiective, fixate de specialiști neromâni – între primele 15-20, ceea ce nu este puțin lucru.

Mie îmi place să spun că cea mai importantă creație spirituală a poporului român este limba română. Este bine s-o păzim, așa cum ne îndemna cândva Ienăchiță Văcărescu și s-o dăm frumoasă, caldă, curată și strălucitoare feților și fetelor noastre. Artistul Liviu Mocan este pătruns până în adâncul sufletului său de importanța limbii române, de care ne va face mereu conștienți de-acum încolo prin acest monument. Sub Arcul său, seva limbii rămâne intactă. Trecătorii vor vedea ziua cerul – adică universul – prin limba română, iar noaptea se vor ilumina prin cuvintele ei. Monumentul acesta îi va îndemna mereu de-cum încolo pe toți aceia care-i vor înțelege mesajul la veghea asupra limbii române.

Ioan-Aurel Pop
istoric

Limba română este, fără doar și poate, expresia cea mai înaltă a spiritului românesc. În ea ne rostim și bucuria și chinul, prin ea ducem mai departe istoria milenară a românilor.

Arcul Limbii Române, opera renumitului sculptor Liviu Mocan este, în primul rând, o reverență admirabilă adusă acestui pilon fundamental al poporului român. Prin Arcul Limbii Române artistul ne dă, cu măiestrie, oportunitatea să ne conectăm la esență.

Transmit felicitări sculptorului Liviu Mocan, nu doar pentru reușitele de excepție, ci mai ales pentru modul în care reprezintă spațiul cultural clujean și comunitatea noastră în România și în afara țării. Felicitări, de asemenea, poetului Dumitru Cerna și celorlalte persoane implicate în realizarea acestei lucrări de artă!

Închei, având în minte cuvintele lui Nichita Stănescu: „Frumusețea lucrurilor concrete nu poate fi decât exprimată în limba română”.

Emil Boc
Primarul municipiului Cluj-Napoca

Arcul limbii române
corten, 19,18 x 700 x 14 cm
A.D. 2020

Spre stradă

A close-up photograph of a dark, textured surface, possibly a book cover or a decorative panel. Large, stylized, metallic gold-colored cutouts of the Chinese characters '中国' (China) and the year '2008' are visible. The cutouts are arranged in a way that they appear to be part of the surface, with the gold color contrasting sharply with the dark background. The lighting creates highlights and shadows on the metallic surfaces, emphasizing their three-dimensional quality.

Contemplare ALTOI UMBRĂ
MURMURĂ ÎNȘIEROCHI
TĂRÎNÎS ÎNȚĂCĂ
ECH

LA MARE Vatră DOB
vivre ISTORIE DOB

A close-up, low-angle shot of a weathered wooden sign. The sign is made of dark, textured wood and features large, bold, black letters. The word "WATER" is visible at the top, and the number "100" is prominently displayed below it. The sign appears to be part of a larger structure, possibly a well or a water source marker. The background is a bright, overcast sky.

A curved banner with Romanian text is illuminated at night. The text on the banner includes: "MINTIRE VIA RITUAL CRISTAL NAI REVOLUTIE", "A justitie ogor VAN implinit taina lacrima", "univers scrisare", "talent PAJISTE mesaj". The banner is set against a dark background with some foliage visible on the right.

Amplasarea în Parcul Aleea Bibliotecii, Cluj-Napoca

"Arcul limbii române" - un simbol al urbei universitare

Acest monument excepțional trebuie încadrat într-un loc reprezentativ al Clujului, pentru a deveni un simbol al urbei universitare. În acest fel, toți clujenii ar avea posibilitatea să treacă mereu pe sub această boltă celestă a limbii române, toți vizitatorii Clujului, toate generațiile actuale și viitoare, pentru a se îndulci din mireasma acestei limbi fermecătoare, descifrând pe îndelete misterul fiecărui cuvânt străluminat prin fereastra și în lumina eternității Limbii.

Simion Felecan
preot

Arcul limbii române
corten, 19,18 x 700 x 14 cm
Parcul Aleea Bibliotecii, Cluj-Napoca
A.D. 2020

Sub “Arcul Limbi Române” ființează deopotrivă Biserica și Biblioteca.
(Arcul de cerc se regăsește formal atât în cupola turnului cu cruce,
cât și în decorul fațadei bibliotecii)

Un adevărat cult pentru limba română

Artistul plastic Liviu Mocan ne oferă o nouă lucrare artistică numită **Arcul limbii române**. Președintele Academiei Române Ioan-Aurel Pop ne spune că opera de artă despre care vorbim este un **Elogiu al limbii române**.
Noi vom spune că această lucrare ne provoacă încă o dată să medităm la faptul că între spiritualitatea noastră și limba română este o legătură care nu poate fi ruptă. Părintele Alexei Mateevici, în versuri inspirate, ne spune că „*Limba noastră-i limbă sfântă,/ Limba vechilor cazanii, / Care o plâng și care o cântă/ Pe la vatra lor țăranii*”.
Referindu-se la cartea de căpătâi a Bisericii, Sfânta Scriptură, Sfântul Mitropolit Andrei Șaguna zice că: „*Limba Bibliei pentru un popor numai o dată se poate face: dacă s-au învins piedica cea mare a traducerii credincioase și înțelese și dacă poporul a primit limba aceia așa zicând în însăși ființa sa; atunci următorii n-au de a face alta, ci numai a o reînnoi și îndrepta așa după cum o ar fi reînnoit și îndreptat traducătorul cel dintâi al limbii de ar fi trăit în veacurile lor*”.
Noul Testament de la Bălgrad din 1648 sau Biblia de la București din 1688, ne pun la îndemână o limbă „*ca un fagure de miere*”, limba care-i unește pe românii noștri de pe toate plaiurile. Față de această limbă avem un adevărat cult.
De aceea, lucrarea plămădită de artistul Liviu Mocan merită toată prețuirea noastră.

† **ANDREI**
Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului,
Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului

Numele sculptorului Liviu Mocan nu este unul necunoscut clujenilor. Dânsul a dăruit Clujului mai multe lucrări monumentale, dintre care, de exemplu, *Stâlpii împușcați*. Monumentul amplasat lângă intersecția Pieței Unirii cu strada Napoca, vizavi de hotelul Continental, care reamintește peste timp martiriul celor ce și-au pierdut viața în timpul revoluției din 1989, a devenit ceva permanent în viața trecătorilor din piață, ceva ce și-a marcat prezența și apartenența la memoria și existența cotidiană a fiecăruia dintre noi, devenind parte a ei.

Noua operă monumentală, *Arcul limbii române* a sculptorului Liviu Mocan, este un monument dedicat limbii române. De o simplitate aparentă, acesta poartă sensuri și mesaje complexe ce se dezvăluie privitorului care încearcă să le descopere și să le filtreze prin propria sensibilitate.

Amplasarea monumentului de către Primărie și sculptor în apropierea bibliotecii județene, mie, ca slujitor al cărții și bibliotecii, îmi oferă ca privitor al acestuia posibilitatea de a descifra noi sensuri care leagă această operă sculpturală de bibliotecă, casa spre care îmi îndrept zilnic pașii.

Așa cum așezarea *Stâlpilor împușcați* în Piața Unirii nu este întâmplătoare, aceasta fiind martora sacrificiului suprem al unor clujeni în zile sângeroase ale istorie noastre, nici amplasarea *Arcului limbii române* nu este întâmplătoare. Acesta, un adevărat arc de triumf, celebrând limba română, oferă celui care se oprește în fața sa, privind dinspre capătul Aleii bibliotecii spre clădirea instituției, posibilitatea de a gândi și simți mesajele și din punctul de vedere al perspectivei.

Privind prin *Arcul* domnului Liviu Mocanu, vezi biblioteca, gândită de arhitectul ei ca o carte deschisă, pe frontispiciul clădirii având desenate alte două arcuri mai mici suprapuse. Te duce acest fericit amplasament spre gândul unei destinații, un loc la care trebuie să ajungi. Cuvintele care ornează arcul și sensul acestuia, par să focalizeze asupra acestei clădiri în care cuvântul scris și limba română este așezată cu măiestrie în pagini a mii de cărți. Pare un îndemn spre un traseu ce duce la bibliotecă și mai mult, spre lectură, spre atingerea paginilor care adună și îmbină cu multă artă cuvintele limbii române.

Și dacă, așa cum *Stâlpii împușcați* au devenit parte din viața noastră, ceva ce chiar dacă nu zăbovim zilnic în fața lor, fac parte din ceva al nostru - oraș, istoria sa, *Arcul limbii române* are cu siguranță șansa de a deveni parte din existența noastră, făcându-ne să simțim la fiecare trecere prin fața sa sentimentul frumos al apartenenței lingvistice, iar omagiul adus acesteia ne va umple mereu de mândrie.

Sorina Stanca,
Director Biblioteca Județeană Octavian Goga

Vă oferim șansa unei experiențe inedite a sculpturii „Arcul limbii române”, care privită prin ecranul telefonului, dezvăluie o întreagă poveste digitală. Realitatea augmentată, sau AR, aduce o nouă dimensiune tehnologică și artistică suprapusă peste realitatea fizică.

Prin elemente digitale adăugate ca extensii ale spațiului și lucrării de artă, proiectul folosește tehnologia ca oportunitate de a lărgi orizontul artei tradiționale. Acest lucru a fost realizat prin plasarea animațiilor în relație cu sculptura artistului Liviu Mocan, astfel arta digitală, arta tradițională și tehnologia fuzionează pentru a crea un nou mod de a privi și experimenta lucrarea de artă sculpturală.

Pentru a avea parte de experiența augmentată vă sugerăm să aveți instalată aplicația *Artivive*, disponibilă gratuit pe Google Play și App Store. Interfața aplicației *Artivive* a fost concepută după modelul camerei de fotografiat, așadar veți urmări desfășurarea animației pe ecranul telefonului mobil personal. Pentru o experiență completă, atât vizuală cât și auditivă, activați sonorul și ridicați volumul telefonului. Sunetul integrat are ca rol imersiunea mai profundă publicului în experiența propusă.

Animațiile pot fi experimentate cu ajutorul aplicației scanând (îndreptând telefonul mobil spre) sculptura fizică, la fața locului. Cuvintele decupate din „Arcul limbii române”: dor, nostalgic și educație, alese cu grijă, sunt scoase în evidență într-o poezie de referințe și emoții puternice. Acestea se desprind din arc aducând cu ele lumina spre privitor.

Andra Purdea
artist vizual

Imagine și cuvânt în ARc

Sculptura lui Liviu Mocan e croită în mod esențial pe dualități. Și aici nu e vorba de simpla opoziție dintre concept și morfologie, ci de o construcție în doi termeni ce presupune multe niveluri și încrucișari de referințe.

Lucrările sale sunt ancorate la fel de firesc fie în vocabularul modernist al abstracției, fie în zona numită postmodernă a hibridizărilor în cheie figurativă. Însă indiferent de situarea plastică, fiecare lucrare poartă în subtext sau mai la vedere trimiteri către idiomuri spirituale și simbolism religios. Sugestii profunde, complexe, rezultat al unei genuine preocupări și concepții de viață. Cumva paradoxal, ținând cont de aceste trimiteri către spiritual, materialul și materialitatea sunt extrem de importante pentru sculptor. Metalul atent traforat, decupajele savante în suprafață au devenit marca sculptorului – nu doar un fel de a face lucrurile, ci un limbaj în sine. Acest mod de lucru nu-i întâmplător căci, prin decupajele practicate în suprafețe, lumina e făcută părtașă la construcția formelor și astfel asigură întâlnirea dintre materie și spirit. Sau, am putea specula – căci terenul artei lui Liviu Mocan e fertil – trimite la acea mereu invocată, însă niciodată rezolvată întâlnire dintre *tékhnē* și *epistēmē*, dintre concretul muncii, actul profund contextualizat al producerii și, respectiv, implicarea cunoașterii și a principiilor, a înțelegerii dincolo de imediatul lumii de lângă noi. Dualitate pe care Liviu Mocan nu o tranșează (căci nici nu-și propune), însă pe care o abordează inteligent, conciliant, într-o sculptură articulată puternic și formulată subtil, în același timp.

„Arcul limbii române” cuprinde toate acestea și ceva mai mult. Nu doar că arcul – prin definiția sa arhitecturală – e menit să lege două părți, dar este, în aceste circumstanțe, gândit să conjuge două lumi: cea fizică și cea virtuală. Instalată în forul public, sculptura poate fi extinsă vizual în spațiul virtual prin activarea unei aplicații de realitate augmentată (AR). Văzut prin intermediul dispozitivului mobil, arcul prinde viață – o lumină interioară îi accentuează volumul din care ies spre noi cuvintele decupate în corpul arcului (animație realizată de artista Andra Purdea). Lumina e, deci, din nou prezentă, în ambele sale ipostaze optice și virtuale. Apoi, e și cuvântul utilizat nu ca simplu element sintactic, ci ca imagine și sens. Ca o condiție a vizualității dar și a semnificației dincolo de particularul aparenței sale. Tocmai de aceea, limba, cuvântul, discursul așa cum sunt ele operaționalizate aici de către Liviu Mocan, mai exact definiția localizată a lucrării prin amplasare geografică și identitatea lingvistică în limba română, devin universale prin ieșirea către spațiul flotant și ubicuu al lumii virtuale, de fapt către experiența extinsă a privitorului consumată la granița dintre loc și logos.

Horea Avram
istoric de artă, curator

Sărbătoare !

Veșmântul

Sculptorului Liviu Mocan, la *Arcul Limbii Române*

împăcat sunt eu părinte mi-aș face-o casă-n cuvinte
o casă mică de-agiag să m-ascund în ea din drag

să gândesc la ursitoare ca la cele trei odoare
că la mulți le-au dat noroc numai mie mi-au dat foc

să ard singur în cuvânt ca jarul suflat de vânt
să ard pare timpuriu iertuit și cam suriu

ca bostanele pe coastă scrutez din vrej zarea castă
eu singurătate-mi strâng și-n rostogolire plâng

aud vântul bântuind și zăpada ocheshind
și eu alergând prin crâng după-un braț de fân nătâng

să-mi hrănesc murgul perlat cel ce m-a scos ieri din sat
și să-l adap cu lacrimi că-s sărate și n-au spini

și cât calul meu se-adapă împăcat că i-am dat apă
eu să-mi pregătesc plecatul jos de Iisus Înviatul

să ard singur în cuvânt ca jăratecul în vânt
și de-un giulgiu sclipitor să m-ajut plutind ușor

lutnic eu plutind ușure ca un țipăt de pădure
să mă-ncuibăr în pământ și-n cuvânt să mă-nveșmânt

Și Cuvântul era Dumnezeu

Când stătea a apune veacul XX și se prizărea cu greu din pandemiile ce-aveau să vină în cel de-al XXI-lea, într-o zi ploioasă, intram pentru a doua oară în Viena, buricul imperiilor de tot felul din mult îndurătoarea noastră Europă. Intram, ziceam, în Viena, când, într-o clipă, s-a profilat pe cerul înmuitat de ploile de până atunci un splendid curcubeu, ca o aură la chiar intrarea principală, deasupra șoselei. Am oprit autocarul și am privit cu toții minunea de pe cer. Era de-o claritate, viu și expresiv colorat, încât m-a cuprins emoția. Mi-am spus atunci cât de mult mi-ar plăcea un astfel de curcubeu deasupra intrării în Cluj-Napoca sau undeva, astfel încât oamenii să poată trece pe sub el ca pe sub masa Învierii, curcubeu care să fie înnobilat prin cuvinte de întâmpinare, cuvinte însoțitoare pe tot periplul tău clujean, dacă ești turist ori să-ți încunune de fiecare dată, iar și iar, ca iubirea pentru Transilvania, întreaga Viață, dacă ești locuitor loial al creștetului întraurit al Transilvaniei. Un curcubeu-arc înnobilat cu versetul de aur al omenirii și al divinității.

Las această amintire să vă bântuie și dumneavoastră emoția, mărturisindu-vă că în mod repetat, timp de cincizeci de ani, îmi vin în minte versurile lui Lucian Blaga, pe care eu le îngân ca pe un adagio: *El caută apa din care bea curcubeul/ El caută apa din care curcubeul/ Își bea frumusețea și neființa.*

Mai târziu, când politicienii îl batjocoreau pe poetul, pe marele poet al Liliiecilor, Marin Sorescu, acesta scria, între ultimele sale poezii, acest poem de-o frumusețe cutremurătoare: *E bine, Doamne,/ Că Te-ai gândit la mine/ Și nu l-ai ales pe altul/ Pentru delicata, înfricoșata/ Ta experiență. / Eram și cel mai bun la tăvăleală/ Și mă laudam/ Că am în mine/ O energie inepuizabilă./ Am căzut în păcatul trufiei,/ Iartă-mi-l mie,/ Ia-Ți ochii și de la celelalte păcate./ Am crezut că viața care mi s-a dat/ E chiar a mea/ Și că eu sunt chiar eu,/ Uitând poate uneori de Tine./ Acum, merg spre bine, / Cum spun cei care mă văd,/ **Calc pe Poala ta de curcubeie.**/ Și, la toată înfricoșarea asta,/ Adaug nestemata umilinței/ Și adaug ziditorului lumii/ Lauda mea de preamărire și slavă.*

Atunci am înțeles că această aură care este curcubeul – simbol al legământului, oglindire a aurei lui Dumnezeu, ce ni se arată din când în când, poate fi, este însoțitoarea noastră spre culmile îndurării, care se află dincolo de Moarte, pe pajiștile înSORITE ale mult râvnitei Învieri.

Am visat ani și ani la realizarea unui asemenea semn de îngăduință, pe care Iisus l-ar fi putut lăsa, pentru pământul pe care se născuse, murise și înviase, însămânțându-l cu iubire.

S-a întâmplat să se petreacă minunea. Prin străluminatul Liviu Mocan, cel ce dă viață metalului, îi împrumută ceva din sufletul său și-l lasă mai apoi să se preumbe prin oameni.

Este curcubeul-arc încrustat în cuvinte făptuitoare de poezie, adică de Viață. Prin această măreție ce ne amintește versetul de aur al omenirii și al dumnezeirii, municipiul Cluj-Napoca devine, nu orașul culturii, nici al mâncării tradiționale, cu care se fălesc vreo două orașele ale României, ci orașul Cuvântului întrupat. Căci prin Cuvântul ce a poposit întrupat în metropola noastră azi, în același moment, Cluj-Napoca devine și prima așezare lutnică în care a poposit Dumnezeu, pentru că dacă: La început a fost Cuvântul și Cuvântul era la Dumnezeu, **Dumnezeu era Cuvântul. Iată-L.**

Ei, și pentru că acum ne-am liniștit cu toții văzându-L, pot rosti, cu o nedisimulată bucurie, împreună cu poetul: „Azi, iată, am văzut un curcubeu/ Deasupra lumii sufletului meu/.../ Azi sunt îndrăgostit. E-un curcubeu/ Deasupra lumii sufletului meu! (Nicolae Labiș, *Primele iubiri*)

Dumitru Cerna
poet

„La trecu-ți mare...”

Fără vreun gând sau sentiment prestabilit, aflându-mă în piața din centrul Clujului la vremea înserării, am dat cu ochii de o construcție metalică în formă de arc, luminată subtil... M-am apropiat și am văzut că de fapt, ceea ce lumina era o înșiruire de cuvinte românești, decupaje cu caractere și dimensiuni diferite, fie scrise cu majuscule, fie cursiv, de forme și dimensiuni diverse, ca un val de forme pe toate cele patru fețe ale arcului, uneori destul de dificil de citit din pricina transparențelor și, până la urmă, un ansamblu de lumină, textualitate și metal arcuit, menit să te facă părtaș la o comunicare inedită, plină de mister, sulețe și încordare totodată, o alcătuire căreia nu-i poți spune altfel decât, ARTĂ. Așa era.

Eram sub *Arcul limbii române*, al artistului sculptor Liviu Mocan, personalitate complexă, în care spiritul românesc, iubirea de neam, de Creație și gând al eternității, vibrează dincolo de formele pe care le sugerează, care nu sunt decât o cochilie în care trebuie să găsești mesajul, umbra de mister și lumină, transparența și forța, efemerul și cristalizarea tainei, dorul după o lume pură, simplă și totuși cu mult mai amplă decât putem conștientiza.

Lucrarea de față, suplă și minimalistă, ni se arată ca o complexitate echilibrată de arc ancestral gravat și încărcat cu un buchet de cuvinte ale limbii noastre, conviețuind în devălmășie ca arhaisme, neologisme, cuvinte-sistem, grele și de multe ori răstălmăcite până la secătuirea de sensuri, expresivități mundane, uzuale și aducătoare de timp și spațiu, în esență, o frescă, care deși se adaptează și se înduplecă în carnea metalului, se relevă ca o odă adusă limbii române în întregul ei, care prin perenitate, viață și forță, înnobilează și materia amorfă și rece a metalului.

Te îndeamnă la meditație, la semnificații și rostiri trecute ale cuvintelor, care, ca vrajă și împlinire prin rostire, mișcă, făuresc, distrug și nimicesc ipostasul ideilor, vrierilor și năzuințelor.

O astfel de formă-conținut, o astfel de artă cu virtuți agreice, poate comunica de multe ori mai mult decât ar face-o un panou publicitar care invadează agresiv prin mărime, culori și slogan, mesaj mestecat, gata procesat, mascare a viciului prin necesitatea poftei.

Arcul limbii române te cheamă trecătorule, să te oprești, să privești proiecția cuvintelor pe cer, să-ți reajustezi înțelegerea între vremelnicia mundană și întru veșnicia eternității, mai cu seamă în vremea de acum. Iar la final, uitându-ne cu ochii deschiși ai minții românești la cele înconjurătoare, la arc, la limbă, la poporul român, zicem împreună cu poetul nepereche, *"la trecutu-ți mare, mare viitor..."*

Marius Radu
teolog

Scrisoare către cuvinte și Cuvânt

Ți-am văzut zilele trecute, dragă Liviu, ultima lucrare, *Arcul limbii române*, și m-am înfiorat cu uimire și bucurie. Era ceva în acea creație care, încă de la întâia privire, te pune pe gânduri. Așa că am stat și am gândit, tot în limba română, încercând să înțeleg ce ascunde atât de minunat forma aceea deosebită încât să mă ținutuiască în contemplare.

Mai întâi am crezut că e vorba de linia aceluia arc, desenând în mișcarea lui toată istoria leagănului nostru lingvistic de la origini și până în prezent, ca un salt prin vremuri, fiind în același timp și ecoul destinului tuturor lucrurilor vii sau ne-vii din lumea asta - „din pământ ești și în pământ te vei întoarce”. Pentru că, până la urmă, drag prieten, oare nu asta se întâmplă cu fiecare ființă sau lucru? Suntem toți, ca materie, supuși efemerului, trecerii prin timp, unii mai încet, alții mai repede, dar în cele din urmă ne reunim cu toți în același lut din care am luat naștere. La fel ca arcul tău, pornind din pământ și întorcându-se în el.

Apoi mi-am amintit de o altă lucrare de-a ta, „Ochii raiului”, la fel de apropiată inimii mele ca de altfel toate lucrările tale. Și atunci am încercat să privesc acest omagiu al tău adus limbii noastre cu alți ochi, cei ai sufletului. Și ceea ce am văzut a fost cum arcul tău continua de fapt pe sub pământ, închizându-se într-un cerc perfect, mărturie a faptului că există un sens dincolo de sens al cuvintelor și că partea fizică a acestei lumi are ca oglindă o parte metafizică, iar una fără de cealaltă nu pot exista, și doar împreună cele două hrănesc nevoia înăscută de „întregire” a omului. Materialul și spiritualul există împreună, fie că vedem uniunea acestora sau nu.

Eu așa înțeleg, dragă Liviu, minunea asta care ți-a ieșit din mâini. Ca pe un tot unitar, ca pe un simbol al echilibrului dintre văzut și nevăzut. Curge timpul prin arcu tău și prin jumătatea lui nevăzută, dintotdeauna și pentru totdeauna, și cele patru laturi ale lui, precum cele patru anotimpuri ale unui an, poartă cu ele însăși sămânța noastră ca popor, vorba noastră românească.

Și după ce ți-am privit îndelung lucrarea, în cele din urmă am înțeles și ce ascundea, și anume nimic. Cuvintele, esența ei, erau la vedere, pure și nevinovate precum Cuvântul dintâi din care se trag toate cuvintele, lăsând lumina să treacă prin ele până la mine, doar-doar or înțelege și ochii mei că, în fond, asta e menirea lor, să ne crească și să ne ducă, prin timp, mai departe.

[...] și era acel pod al vorbelor
purător de frumusețe și mângâiere,
de lacrimi și zâmbet,
curgător precum însuși timpul
prin albia sufletului,
strălucindu-și rostul către oameni,
și ochii mei fericiți au fost
a-l vedea [...]

Liliana Negoi
poetă

Sebastian Țună
compozitor

Sebastian Țună
compozitor

Sebastian Țună
2020

13

19
2030
 1037
52

44 *Poco rubato*
Hn. *mp* *ppp* *mf* *f* *mf* *mp* *pp*
Hn. *mp* *ppp* *mf* *mp* *pp*
Hn. *mp* *ppp* *mf* *mp* *pp*
Hn. *mp* *ppp* *mf* *mp* *pp*
Hn. *mp* *ppp* *mf* *mp* *pp*

7 55
Hn. *p* *mf* *mp*
Hn. *p* *mp*
Hn. *p* *mp*
Hn. *p* *mp*
Hn. *p* *mp*

85
Hn. *fpp* *mf* *p* *mf*
Hn. *f* *mf* *mp*
Hn. *f* *mf* *mp*
Hn. *f* *mf* *mp*
Hn. *f* *mf* *mp* *mf* *mp*

11 93
Hn. *pp* *mf* *ppp* *mf*
Hn. *pp* *mf* *ppp* *mf*
Hn. *pp* *mf* *ppp* *mf*
Hn. *pp* *mf* *ppp* *mf*
Hn. *pp* *mf* *ppp* *mf* *pp* *sempre*

50
Hn. *pp* *f* *mp*
Hn. *pp* *f* *mp*
Hn. *pp* *f* *mp*
Hn. *pp* *f* *mp*
Hn. *pp* *f* *mp*

61
Hn. *p* *mf*
Hn. *p* *mf*
Hn. *p* *mf*
Hn. *mf* *mp* *p* *mf*
Hn. *p* *mf*

88
Hn. *pp* *mf*
Hn. *mf* *pp* *mf*
Hn. *p* *mp* *mf* *mf*
Hn. *p* *mp* *mf* *mf*
Hn. *p* *mp* *mf* *mf*

99
Hn. *pp* *mf*
Hn. *pp* *mf*
Hn. *pp* *mf*
Hn. *pp* *mf*
Hn. *pp* *mf*

68 8
Hn. *p* *fp*
Hn. *p* *f*
Hn. *p* *f*
Hn. *p* *f*
Hn. *p* *f*

9 77
Hn. *mp* *p* *mf*
Hn. *mp* *p* *mf*
Hn. *p* *mf*
Hn. *p* *mf*
Hn. *mp* *p* *mf*

104 12
Hn. *pp* *mf* *mp*
Hn. *pp* *mf* *p* *mf* *mp*
Hn. *pp* *mf* *p* *mf* *mp*
Hn. *pp* *mf* *p* *mf* *mp*
Hn. *pp* *mf* *p* *mf* *mp*

13 113
Hn. *mp*
Hn. *mp*
Hn. *mp*
Hn. *mp*
Hn. *mp*

74
Hn. *f* *mp* *pp* *mf*
Hn. *mf* *mf* *mp*
Hn. *mf* *mf* *mp*
Hn. *mf* *mf* *mp*
Hn. *mf* *f* *p* *mf* *mp* *mf*

81
Hn. *pp* *f*
Hn. *pp* *f*
Hn. *pp* *f*
Hn. *pp* *f*
Hn. *p* *mp* *f*

110
Hn. *mp*
Hn. *mp*
Hn. *mp*
Hn. *mp*
Hn. *mp*

115
Hn. *p* *mf* *p*
Hn. *p* *mf* *p*
Hn. *p* *mf* *p*
Hn. *p* *mf* *p*
Hn. *p* *mf* *p*

118 14

Hn. *f* *mp*

Hn. *f* *p* *mf*

Hn. *p* *f* *mf*

Hn. *mf*

Hn. *mf* *3*

p *f*

15 124

Hn. *pp* *p*

Hn. *mf* *p*

Hn. *mf* *p* *mf*

Hn. *mf* *mf*

Hn. *pp* *mf* *p*

144 18

Hn. *mf*

Hn. *mf*

Hn. *mf*

Hn. *mf*

Hn. *mf*

19 157

Hn. *mf* *con sord.* *fp* *mf* *p* *mf* *p* *p*

Hn. *con sord.* *fp* *mf* *p* *mf* *p* *p*

Hn. *con sord.* *fp* *mf* *p* *mf* *p* *p*

Hn. *con sord.* *fp* *mf* *p* *mf* *p* *mp*

fp *mf* *p* *mf* *p* *mp*

120

Hn. *mf* *f* *mp*

Hn. *mf* *f* *mp*

Hn. *mf* *f* *mf* *mp*

Hn. *f* *mp*

Hn. *mf* *f* *mp*

127

Hn. *mf* *mp* *p*

Hn. *mf* *f* *mp* *fp*

Hn. *p* *mp* *mf*

Hn. *mf* *3* *p* *p*

151 **Maestoso** $\text{♩} = 90$

Hn. *mf*

Hn. *mf*

Hn. *mf*

Hn. *mf*

Hn. *mf*

163

Hn. *f* *p* *fp*

Hn. *mf* *p* *mp* *p* *no sord.*

Hn. *mf* *p* *mp* *p* *no sord.*

Hn. *mf* *p* *mp* *p* *no sord.*

Hn. *mf* *p* *mp* *p* *no sord.*

129 16

Hn. *mf* *f* *mp* *mf* *p*

Hn. *mf*

Hn. *mf* *3*

Hn. *p* *mp* *p* *mf* *p* *mp* *p*

Hn. *mf* *3*

135

Hn. *mf*

Hn. *mf*

Hn. *mf*

Hn. *mf*

Hn. *mf*

168 20

Hn. *mf* *p* *mf*

Hn. *mf*

Hn. *mf* *p* *mp* *p*

Hn. *mf*

Hn. *mf* *mp* *p*

21 174

Hn. *mp* *f*

Hn. *mp* *f*

Hn. *mp* *f*

Hn. *mp* *f*

Hn. *mp* *f*

132

Hn. *mf* *mp*

Hn. *p* *mp* *mf*

Hn. *p* *mf* *3*

Hn. *mf*

Hn. *3*

Poco rubato $\text{♩} = 80$

140

Hn. *mp* *p* *3* *3* *3*

Hn. *mp* *p* *3* *3* *3*

Hn. *mp* *p* *3* *3* *3*

Hn. *mp* *p*

Hn. *mp* *p*

171

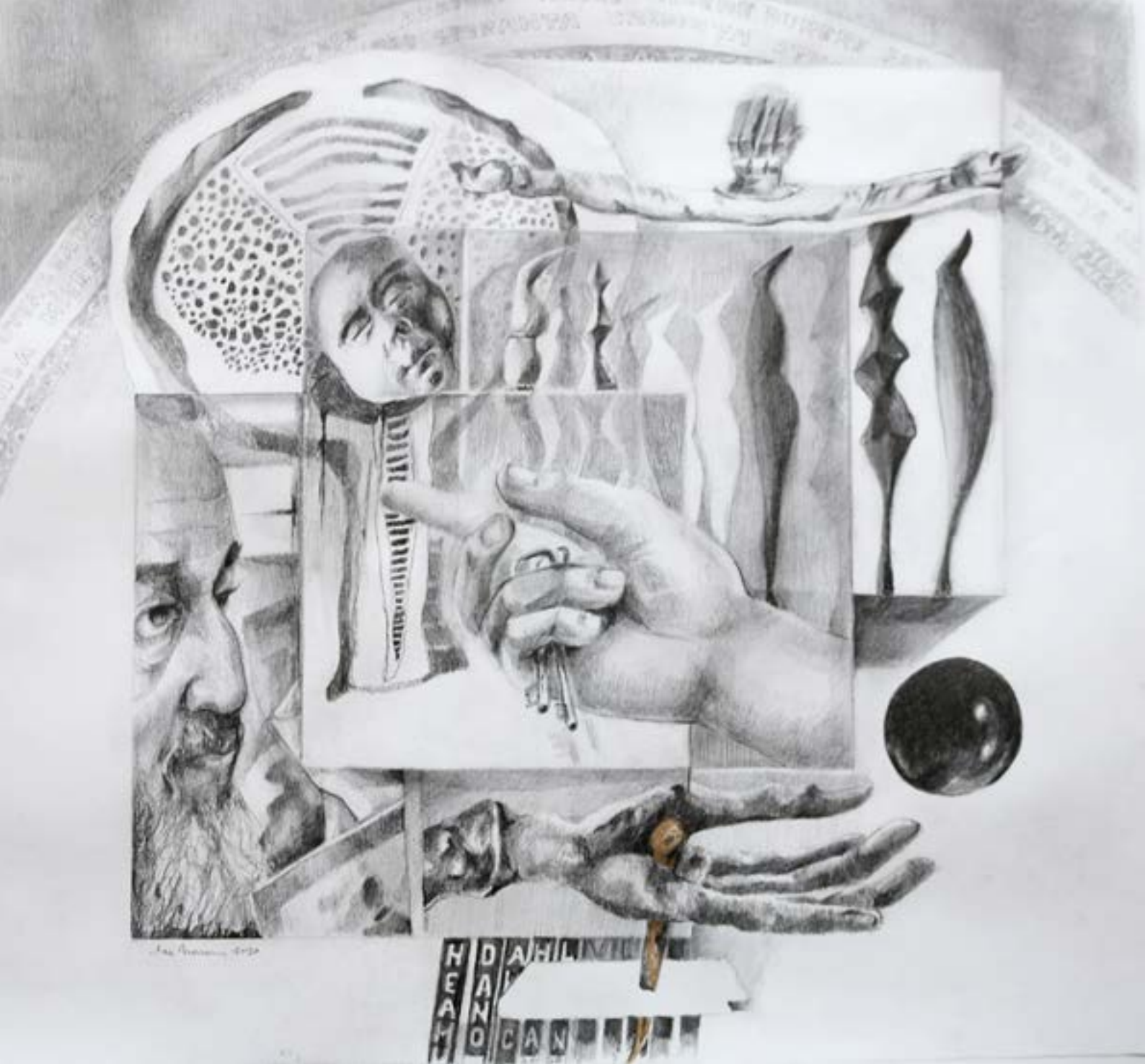
Hn. *mp* *p* *mf* *3* *3* *3*

Hn. *mp* *p* *mf* *3* *3* *3*

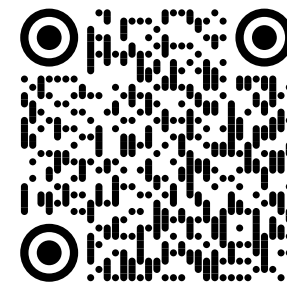
Hn. *mp* *p* *mp*

Hn. *p* *mp* *p* *mp*

Hn. *mp* *p*

„Tribut pentru Liviu Mocan”
autor **Dan Neamu**, grafician
desen în creion pe hârtie de bumbac
60/60 cm, A.D. 2020

Scanând codul, veți avea acest
catalog în formă electronică.

Colaboratori:

Vectorizări: **Andrei Steopan**/ grafician

Selecție cuvinte românești: **Dumitru Cerna**/ poet

Calcul de rezistență: **Tiberiu Horobeț**/ Imosteel

Pregătiri electronice pentru debitare: **Timotei Tătar**/ Megatitan

Înierbare: **Mircea Crăciun**/ Eco Garden

Lumini: **Flaviu Pop**/ Gadget Audio SRL

Montare în teren: **Daniel Tudor**/ Euroambient

Realitate augmentată: **Andra Purdea**/ artist vizual

Simulări: **Eranio Petruska** și **Ana-Bianca Tudorică**/ Melon Hub

Consiliere: **Rodica Mocan**, **David Mocan**

Promovare: **Mădălina Barta**/ marketing manager

Foto: **Cornel Olar**, **Ioan Bălan**, **Timotei Tătar**, **Liviu Mocan**, **Valentin Vesa**, **Marius Buruian**, **Dan Bodea**, **Dan Tăuțan**

Design catalog: **Liviu Mocan** și **Jakab Dezso**

Tipar: **Daniel Mezo**/ GPO Graphics

Sponsori:

Ioan Bălan/ Megatitan, Sponsor principal: materiale, debitări cu laser, suduri, prelucrări

Suciu Marcel/ Marty Restaurants - servicii culinare

Alina Voicu/ Coral - suport financiar

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Arcul limbii române - Cluj-Napoca: Risoprint, 2020
autor: Liviu Mocan
Director editură: Gheorghe Pop

ISBN 978-973-53-2558-9 /73

Eveniment realizat cu sprijinul Primăriei și Consiliului Local Cluj-Napoca

Mulțumire

Anul acesta, la împlinirea a 65 de ani, prin lucrarea *Arcul limbii române* mi se oferă privilegiul de a aduce o mulțumire țării mele și poporului în care m-a așezat Dumnezeu.

În perioada când eram artist cu reședință în America de Nord, un prieten din mediul artistic mi-a aruncat în inimă o provocare imensă, și anume, aceea de a crea o lucrare care să reprezinte România!

Mai de aproape sau mai de departe, ideea aceasta grea m-a urmărit 30 de ani. Acum, când s-a născut *Arcul limbii române*, conștientizez că, în fapt, mi s-a dăruit împlinirea acestui vis extraordinar.

În întreaga istorie, arcurile de triumf s-au ridicat pentru a omagia victorii armate. (Lui Traian, Senatul roman i-a construit arcul de triumf înainte de a pleca la războiul cu dacii).

Arcul de cer/ cerc, sugerând bolta nemărginită, îi emblematizează ca fiind stelari. În cazul nostru însă, Arcul elogiază nu o victorie armată, ci victoria stelară a limbii române în istoria încercată a poporului nostru, cea mai mare dintre aceste victorii fiind Marea Unire.

Lățimea laturii Arcului este de 19,18 cm. Diametrul, simbol al perfecțiunii, este de 7 m. Pe fiecare latură a lui sunt traforate câte 70 cuvinte/ ferestre spre cer.

Ziua, privitorul vede cerul prin limba română, iar în întunericul nopții, cuvintele emană lumină.

Liviu Mocan,
sculptor

